

LUKÁŠ MATOUŠEK

VĚNEC SONETŮ

SONNET SEQUENCE

(1996 / 2000)

pro violoncello a klavír

for cello and piano

- Violoncello -

Tyto noty je **DOVOLENO** kopírovat.
It is **ALLOWED** to make copies of this music.
Es ist **ERLAUBEN** diese Noten zu kopieren.
Est-il **POSSIBLE** de faire des copies de cette musique.

Věnc sonetů je básnická forma, která sdružuje 15 sonetů vytvořených ve vzájemném kruhovém propojení. Poslední verš prvního sonetu je shodný s prvním veršem druhého sonetu. Poslední verš druhého sonetu je shodný s prvním veršem třetího sonetu atd. Poslední verš čtrnáctého (posledního) sonetu je shodný s prvním veršem prvního sonetu. Tím se uzavře kruh čtrnácti sonetů. První verše všech sonetů jsou sdruženy do samostatného sonetu (tzv. „věncového“), který je myšlenkovým kadlubem celého věnce sonetů.

JUDr. Jiří Hejda (25. 2. 1895 – 25.4.1985), jehož památce je moje skladba věnována, byl významný novinář a národohospodář předválečného Československa. Po komunistickém puči v únoru 1948 se stal nepohodlným komunistickému režimu. To co následovalo nejlépe vyjádřil Jiří Hejda sám: „*V prosinci roku 1949, těsně před vánoci, jsem byl zatčen, v červnu 1950 odsouzen k doživotnímu žaláři v procesu s Dr. Miladou Horákovou, načež jsem prošel Ruzyní, Pankrácí, Mírovem, Leopoldovem a Valdicemi, abych v květnu 1962 ve stáří 67 let byl propuštěn „na podmínku“. V červenci roku 1968 jsem byl rozsudkem Nejvyššího soudu v celém rozsahu sprostěn viny a rozsudek Státního soudu z roku 1950 prohlášen za hrubé porušení práva a spravedlnosti. To jsou tedy holá fakta. Těch dvanáct a půl roku, které jsem nevinně proseděl v kriminálech nic ovšem nemohlo odčinit. A ty byly zlé... Za těchto podmínek vznikaly sonety. Vznikaly – nebyly však napsány. Protože mít tužku a papír na cele znamenalo korekci, tj. ještě horší hladovění a spánek na holé zemi bez přikrývek a bez podhlavníku v nevytopené světnici. V zoufalství smutku samoty, kdy mnozí spáchali sebevraždu, jsem se odhodlal básnit... Bez tužky a papíru bylo nutno spolehnout se jen na vlastní paměť.“*

Jiří Hejda během svého věznění vytvořil bez jakékoli možnosti zápisu a mnoho let byl nucen udržet v paměti 10 Věnců sonetů, což je přes 2000 veršů.

Věnc sonetů jsem napsal v roce 1996 a znovu se k němu vrátil v roce 2000, kdy jsem jej výrazně přepracoval. V hudební formě jsem vyšel z formy básnické. Také charakter i vzájemné vztahy „tematických“ okruhů jednotlivých sonetů se snaží reflektovat básnickou formu sonetu (dvě čtyřverší v rýmu ‚abba-abba‘ a dvě trojverší v rýmu ‚cde-cde‘).

Skladbu Věnc Sonetů poprvé provedli 4.12.1996 Jitka Vlašánková a Luděk Šabaka (Praha, festival Třídění), přepracovanou verzi 20.6.2000 Jiří Bárta a Jaromír Klepáč (Praha, 492. Úterek Umělecké besedy). V roce 2002 ji Jiří Bárta a Jaromír Klepáč nahráli pro Český rozhlas v Praze a v roce 2010 Petr Nouzovský a Daniel Wiesner na CD (*přílohové CD pro knihu Jiřího Hejdy: Sonety, LM 0001*).

V roce 2011 jsem zkrácením Věnce sonetů vytvořil **Sonety**. Dávám přednost kompletní skladbě Věnc sonetů před zkrácenou verzí, i když jsem si vědom, že z praktických důvodů (délka skladby ok. 19 minut) budou asi častěji provozovány právě zkrácené **Sonety**.

Skladbu Sonety poprvé provedli 27.11.2011 Eduard Šístek a David Hausknecht (Praha) a 8.8.2012 ji nahráli pro Český rozhlas v Praze.

Durata ca 35 minut

Vysvětlivky:

♯ = o 1/4 tónu výš

= o 3/4 tónu výš

♭ = o 1/4 tónu níž

♭♭ = o 3/4 tónu níž

————— ∙ ∙ ∙ = diminuendo perendosi

Sonnet sequence is a poetic form, containing 15 sonnets, created in mutual circular connection. Last line of the first sonnet is identical with the first line of the second sonnet. Last line of the second sonnet is identical with the first line of the third sonnet, etc. Last line of the fourteenth (last) sonnet is identical with the first line of the first sonnet. By this way the circle of fourteen sonnets is closed. First lines of all sonnets are uniting into separate sonnet, which is thought mould of the whole sonnet sequence.

JUDr. Jiří Hejda (25. 2. 1895 – 25. 4. 1985), whose memory is my composition dedicated, was prominent journalist and economist of Czechoslovakia before the Second World War. After the Communist putsch in February 1948 he became inconvenient for Communist regime. The following situation Jiří Hejda best expressed himself: *“In December 1949 closely before Christmas I was arrested, in June 1950 I was sentenced to life imprisonment in trial with Dr. Milada Horáková¹⁾, whereupon went through Ruzyně, Pankrác, Mírov, Leopoldov and Valdice²⁾ to be released “on conditional discharge“ in May 1962, in the age 67. In July 1968 I was fully relieved of the guilt by the judgement of the Supreme Court, and the judgement of the State Court from the year 1950 was repealed as a gross infringement of law and justice. These are plain facts then. These twelve and half years, which I was innocently inside the prisons, it was nothing to be able to redress. Ant these years were bad... In these conditions developed sonnets. Developed – they were not written however. Because to posses a pencil and a paper in prison cell meant ‘correction’, it is to go yet worse hungry and to sleep on the bald floor without blanket and without headrest in the not heated room. In the despair of sorrow of solitude, when many others committed suicide, I decided to create poetry... Without pencil and paper it was necessary to depend only on own memory.”*

¹⁾ First Czechoslovakian show trial arranged after the Soviet example.

²⁾ Known prisons for political prisoners in Communist Czechoslovakia.

Jiří Hejda created in the course of his imprisonment and he had to keep many years in his mind (without any possibility to write them down) 10 Sonnet sequences, which is more than 2000 verses.

I wrote **Sonnet sequence** in the year 1996 and I came back to it in the year 2000, when I reworked it considerably. In the musical form I proceeded from the poetic form. Also the character as well as mutual relations among „thematic radiuses“ of separate sonnets tries to reflect poetic form of the sonnet (two four-verses in the rhyme ‘*abba - abba*’ and two three-verses in the rhyme ‘*cde - cde*’). In the year 2009 I finished instrumentation of this composition for cello and orchestra.

Sonnet sequence was first performed on 4.12.1996 in Prague by Jitka Vlašánková and Luděk Šabaka. The reworked version was first performed on 20.6.2000 by Jiří Bárta and Jaromír Klepáč and they recorded it as well in the year 2002 for Czech Radio in Prague. In the year was Sonnet sequence recorded by Petr Nouzovský and Daniel Wiesner on CD.

In the year 2011 I made abbreviated version named **Sonnets**. This version was first performed on 27.11.2011 in Prague by Eduard Šístek and David Hausknecht. They both recorded Sonnets for Czech Radio in the year 2012.

Vysvětlivky / Notes:

♯ = o 1/4 tónu výš, 1/4 of tone higher
= o 3/4 tónu výš, 3/4 of tone higher
♭ = o 1/4 tónu níž, 1/4 of tone lower
♭ = o 3/4 tónu níž, 3/4 of tone lower
— = ... = diminuendo perendosi

Durata ca 35 minutes

Violoncello

Památce Jiřího Hejdy (1895 - 1985)

VĚNEC SONETŮ

Lukáš Matoušek

pro violoncello a klavír

(*1943)

(1996 / 2000)

I. Sonet

Impetuoso espressivo ♩ = 112

1 *f*

3

5

7

9

12 *ff* *ppp* *pp* *pizz*

16 *arco*

23 *mp* *mf* *f*

26

29

33 *pizz* *pp subito* *arco* *pp* *cresc. poco a poco*

37 *f* 3 3 3

41 3 3 Pausa ca 3"

II. Sonet

L'istesso tempo

47 *mp* 3 3 3 3

52 3 5 6

56 3 *ff*

60 *flag.* *pp* (d=d)

67 (d=d) (nat.) *f* 3 3

73 3

76 *flag.* *pp* 5

81 6 *Pf*

92 *mp espr.*

97 *dim. poco a poco* ----- *morendo*

Pausa ca 4"

III. Sonet

Quieto ma concentrato $\bullet = 108$ *Pf* *sfz* *Vcl* $\bullet = 112$ *ff*

104 *24*

131 *pizz* *pp* *arco* *ff*

135 *pizz* *arco* *Pf* *Vcl* *ff*

147 *pp* *ff* *pp*

151 *ff* *pp* Pausa ca 3"

IV. Sonet

Drammaticamente $\bullet = 112$

154 *p* *molto* *ff* *pp*

157 *ff* *pp* *ff*

161 *nervosamente*
sul D

pp *mp espr.* *mf*

165 *pizz arco*

mp *p*

169 *pizz*

mp

173 *drammaticamente*

ff

176 *mp espr.* *pp subito* *ff*

179 *p* *ff*

182 *sul D*

mp espr. *p*

185 *f*

190

193 *V*

Pausa ca 5"

V. Sonet

Risoluto, fermamente ♩ = 112

196 *f*

202 *f*

205 *mf* *f*

208 *pp* *pizz* *l.v.* *l.v.* *l.v.* *l.v.*

213 *sim.*

218 *arco* *mf*

222

225 *p* *mp*

230 *mf* *f espr.*

236 *mp* 5[♭]

240

5[.] 6 3 5 *mf espr.*

244

3[.] 5[.] *rit.* Pausa ca 3''

VI. Sonet

Doloroso $\bullet = 100$

246

5[.] *mp espr.*

249

6 3 5[.] *sempre espr.*

252

3[.] 5[.] *sempre espr.*

254

3 7 3 3 5 3

258

5 *p*

263

3 5 *pp*

269

3

275

8 *Pf*

287 Vcl

p

p cantabile

Pausa ca 3''

VII. Sonet

Quasi un ricordo ♩ = 96

301

p cantabile

p

p

mp

mf espr.

mp

mf

f

sostenuto

accelerando

a tempo

rit.

a tempo

Pausa ca 3''

VIII. Sonet

Espressivo ♩ = 112

sostenuto

a tempo

347 *f* *mp* *mf* 3 3

351 *f* 3

354 *pesante* *a tempo* *rit.*

357 *a tempo* *ben ritmico* (♩ = ♩) *f* *p*

361 *f* *p* *f*

366 *mf*

372 3 *f* *f* *sim.*

377 *p*

382 3

388 *mp* *mf* Pausa ca 5"

IX. Sonet

Misteriosamente $\bullet = 92$

392 *Pf* *Vcl*

398

402 *p espr.*

407

411 *mp*

417 $\bullet = 108$
mp *p* *f espr.*

423

429 *pizz* *poco rit.* *tranquillo* $\bullet = 92$
arco
p cantabile

435 Pausa ca 3"

X. Sonet

Tranquillo spianato (*quasi un ricordo distante*) $\text{♩} = 48$

442 *p cantabile*

449

455 *mf* *pp cantabile*

461 *p*

469 *p*

475 Pausa ca 4"

XI. Sonet

Poco piú mosso $\text{♩} = 56$

483 *p*

489

496

503 *Pf*

Vcl

511 *p*

516 *pizz mp* *pizz* *pizz*

pp *arco*

5 [d] 3 3 3 3

Pausa ca 4" *l.v.*

XII. Sonet

Moderato espressivo $\text{♩} = 112$

522 *arco mp*

526 *p espr.* *mf*

530 *pizz* *pizz* *(pizz)* *arco*

pp *arco* *l.v.* *p*

537 *pizz* *arco mp* *mp*

542 5

546 3 3

551 *p*

Pausa ca 4"

XIII. Sonet

Cantabile $\text{♩} = 50$

560

560 *p*

565

565

570

570 *mf espr.* *p dolce*

575

575 *flag.* *p*

581

581 (nat.)

585

585

590

590 $(\text{♩} = \text{♩})$

594

594

599

599 *pizz* *arco* *pizz* *3* Pausa ca 2-3"

XIV. Sonet

Misterioso emimmaticamente ♩ = 112

605

Musical staff 605: Bass clef, 3/4 time signature. The staff contains a melodic line with a slur over the first two measures and a fermata over the final measure. The dynamic marking *p* is placed below the first measure.

611

Musical staff 611: Bass clef, common time signature. The staff features a complex texture with multiple lines of notes. Dynamic markings include *pizz* (pizzicato), *arco* (arco), *ff* (fortissimo), and *p* (piano). A fermata is present over a measure in the middle of the staff.

619

Musical staff 619: Bass clef, 3/4 time signature. The staff contains a continuous melodic line with various accidentals and a fermata at the end.

627

Musical staff 627: Bass clef, 3/4 time signature. The staff includes a triplet of eighth notes marked *arco 3* and *ff*. Other markings include *pizz*, *arco*, and *mp* (mezzo-piano) with dynamic hairpins.

635

Musical staff 635: Bass clef, 3/4 time signature. The staff features a melodic line with a slur and a fermata. The dynamic marking *p* is placed below the first measure.

642

Musical staff 642: Bass clef, common time signature. The staff includes a triplet of eighth notes marked *pizz* and *arco*. Dynamic markings include *pp* (pianissimo), *p* (piano), and *mp* (mezzo-piano) with dynamic hairpins.

648

Musical staff 648: Bass clef, 3/4 time signature. The staff contains a rhythmic pattern of eighth notes with a fermata at the end. The dynamic marking *f* (forte) is placed below the staff.

650

Musical staff 650: Bass clef, 3/4 time signature. The staff features a complex rhythmic pattern of eighth notes with a fermata at the end.

652

Musical staff 652: Bass clef, 3/4 time signature. The staff contains a complex rhythmic pattern of eighth notes with a fermata at the end. The dynamic marking *f* (forte) is placed below the staff. The text "Pausa ca 5''" is written to the right of the staff.

XV. Sonet

"Věncový"

Molto espressivo ♩ = 112

655 *f*

657

659 *f*

661

663 *f espr.* 3 3 3 3

667 3

672 *Pf* *sfz*

Detailed description: This is a page of musical notation for a sonata movement. It consists of seven staves of music in bass clef, with a common time signature. The tempo is marked 'Molto espressivo' with a quarter note equal to 112 beats. The key signature has one sharp (F#). The score begins at measure 655 with a forte (*f*) dynamic. It features a variety of rhythmic patterns, including sixteenth-note runs and triplet figures. Measure 663 is marked 'f espr.' and contains several triplet markings. The piece concludes at measure 672 with a piano (*Pf*) dynamic and a sforzando (*sfz*) accent on a chord.

679 *Vcl*
ff *pp*

681
ff *pp* *ff*

685
pp *f*

689
f

694
f *espr.* 5[♭]

697
5[♭] 6 3 5[♭]

700
5[♭] 3 5[♭]

703
(♩ = ♩) 3

707
3

711 (♩ = ♩) *sostenuto* *a tempo*
f mp mf 3 3

716 f pp Pf 3

720 Vcl p mp mf

726 (♩ = ♩) p cantabile

735 p

743 mp 3 3

749 3 5 [♩] 3 5

754 pizz mp arco p cantabile

761 p 3/4 3/4 3/4

769 pizz arco 3

Lukáš Matoušek

výběr skladeb pro violoncello nebo s violoncellem / selected compositions for cello or with cello

In memoriam John F. Kennedy (1964) pro / for fl, ob, bcl, fg; cor, tr, trb, tba, vl, vla, vcl, cb - verze pro nonet / version for nonet (1974) (fl, ob, cl, fg, cor, vl, vla, vcl, cb)	7´
Intimní hudba / Intimate Music (1968) - verze pro sólové violoncello / version for solo cello [Chester Music 1984]	6´
Proměny ticha / Metamorphoses of Silence (1977) for strings - 1980 verze pro smyčcový kvartet / version for string quartet	10´
Sonáta / Sonata (1980) pro kontrabas a komorní soubor / for double bass and chamber ensemble (fl, ob, cl, fg, cor; 2vl, vla, vcl)	10´
Ut heremita solus (1982) – motet Johannese Ockeghem / of Johannes Ockeghem (fl,cl,vla,vcl,pf)	10´
Viderunt omnes fines millennii (1999) pro dechový kvintet a smyčce / for wind quintet and strings	6´
Věnc sonetů / Sonnet Sequence (1997/2000) (vcl, pf) - verze / version (2009) – vcl, orch (2,2,2,2 / 2,2,0,0 / archi)	35´
Sonety / Sonnets (2011) (vcl, pf) = zkrácená verze Věnce sonetů / abbreviated version of Sonnet Sequence	19´
Stíny a odlesky / Shadows and Reflections (1999/2000) (fl, cl, vl, vla, vcl, pf) [Český rozhlas 2010]	20´
MiN Kaleidoskop / MiN Kaleidoscope (2002) (fl, cl, fg, 2 vl, vla, vcl, pf)	12´
Tři novelety / Three Noveletts (2004) (ob, vl, pf) - verze / version (2004) – ob, 2vl, vla, vcl	14´
Óda na radost / Ode to Joy (2008) (recit., vl. vcl, pf)	12´
Paměť pražského palace / Memory of Prague's palace (2009) pro komorní orchestr / for chamber orchestra (1,1,1,1 / soli VI I, VI II, Vcl / archi)	10´

Diskografie / Discography

CDs:

- Lukáš Matoušek: Chamber Music; Studio MATOUŠ MK 0044-2931** (1998)
Vzpomínka na pana Sudka, Barvy a myšlenky, Proměny ticha, Aztékové,
Sonáta pro housle a klavír, Pečeť mlčení (Sigillum silentii), Fanfára 17.listopadu
- Lukáš Matoušek: Věnc sonetů pro violoncello a klavír; Lukáš Matoušek LM 0001-2131** (2010)
Věnc sonetů
- Atelier 90 - I.; Editio Český rozhlas CR 0115-2131** (1999)
Kořeny času (Radices temporis)
- Bambini di Praga - Concerto piccolo; BONTON Music a.s. 71 0525-2** (1997)
Květ z ráje
- Rubinstein, Hindemith, Bloch, Matoušek; ARTA Records F1 0062-2** (1995)
Intimní hudba pro violu
- Münchener Flötentrio; CAVALLI RECORDS CCD 267** (2004)
Mozaika
- Umělecká beseda, Komorní hudba členů; Studio MATOUŠ MK 0059-2132** (2011)
Trio pro klarinet, housle a klavír

Records:

- Sonatori di Praga; LP - Panton 11 0392** (1975)
Sedm hříchů Hieronyma Bosche
- Hommage à Machaut; LP - Panton 8111 0056** (1978)
Hoquet Guillaume de Machaut
- Severáček; LP - Panton 8112 0416** (1983)
Klárčina říkadla
- Hudba pro žesť / Brass Music; LP - SUPRAPHON 1111 3903** (1986)
Vzpomínka na pana Sudka

cz: <http://www.musicbase.cz/skladatele/618-matousek-lukas/>
en: <http://www.musicbase.cz/composers/618-matousek-lukas/>
http://cs.wikipedia.org/wiki/Lukáš_Matoušek